

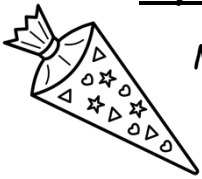
ŠULSKE NOWINY

Serbska wyša šula Ralbicy
UNESCO projektna šula
www.sorbische-schule-ralbitz.de

winowc 2024
28. lětnik, 287. wudaće

My smy nowy 5. lětnik

My smy ći nowi na wyšej šuli w Ralbicach. To je 15 šulerjow a šulerkow z Konjec, Róžanta, Rachlowa, Šunowa, Sulšec, Łazka, Nowoslic, Nuknicy, Dobrošic a Němcow. Na přenim dnju noweho šulskeho lěta smy zhromadnje na Božej mši byli a po tym je nas knjeni Koberowa na šulskim dworje powitała. Dale je kóždy z nas jednoho kmóta abo jednu kmótru ze 10. lětnika dóstał. Jako małki darik smy mału cokorowu titku dóstali. Po powitanju smy naš přeni rjadowniski wobraz a dalši wobraz z našimi kmótami činili. Na kóncu dnja dóstachmy hišće naše nowe knihi a hodžinski plan. Na druhim dnju startowachmy ze zhromadnej snědanju při starej šuli. Knjeni Hrjehorjowa je z nami po tym wšelake hry hrała, zo bychmy so lěpje zeznali. Ze 10. lětnikom podachmy so pozdžišo na směr Łazkowski lěs. Tam smy lišču hońtwu a bul-přez-sak hrali. Srjedu smy so rano před šulu zetkali a pućowachmy k tak mjenowanej „cyganskej studni“. Po puću wolachmy rjadownisku řečnicu a zastupowacu rjadownisku řečnicu. Dalši nadawk bě, zo po puću material w lěsu zběramy a z tym rjadowniski logo paslimy. Docpěwši cygansku studničku, předčita nam Leopold stawiznu wo tutej. Na wróćopuću zwěsćichmy, zo běchmy dohromady 12 km nóżkowali.

- šulerjo 5. lětnika -

Dohlad do swójbných stawiznow

Pod hesłom „Štóž wě, wotkal přińdže, wě, dokal póńdže“ (Theodor Heuss), přewjedže 5. lětnik pod nawodom knjeza Klimanka w předmjeće stawizny projekt wo swójbje.

Šulerjo a šulerki zhotowichu časowe pruhi k stawiznam swójby a předstajichu tute. Pohladajće raz sami na rjane wuslědki.

- wobrazaj: Mathias Klimank -

Skónčnje zaso nazyma

Nazyma nam wobradža
pisanosć wšu ze štoma.
Pisane łopjena padaja
z wětřikom woni wotleća.

Zmija pušćeć móžemy,
z njejba so na nas posměwkny.
We wětřiku hiba so,
ow, to dawa wjeselo.

Kak rjana naša nazyma,
nam so z pychu pokaza.
A hdyž praji „Božemje”,
prěni sněh so posypnje.

Jakub Barč

Domchowanka

Bórze je zaso tak daloko! 6. winowca swjećimy zaso typisku domchowanku. Ale čehodla poprawom? Ze swjedženjom dźakujemy so za dary přirody a naslědnosć, ale tež za wobswětowe wědomje. Nimo toho je domchowanka tež křesćanski swjedženj, kotryž pochadža z Romskeho mócnarstwa, antikskej Grjekskeje a Israela. Po tradiciji swjeći so Boža mša, na kotrejž so wjele wěriwych wobdžěli. Swjedženske ćahi słušeja tohorunja k domchowance. Tu su wozy pisane pyšene a ze sezonalnym sadom a zeleninu nakładžene. Najwažniši symbol za domchowanku pak je króna, kotraž připrawi so ze žita a rostlinow nazymy. Zwjetša prihotuja so jědže ze žita, sada a zeleniny, kotrež so w tutym času žněja. Cyłkownje je domchowanka swjedženj, na kotrymž so bohatym žnjam w nazymje dźakujemy.

- tekst: Liska Markulec -

Wulětowej cilej w bliskosci

Tu chcu wam dwaj wulětowej cilej předstajić, kotrejž móžeće sej w blišej wokolinje wobhladać. To stej Sakska Šwica a Rododendronowy park w Kromoli.

Sakska Šwica

Ze 94 km² je Sakska Šwica jedyn z najmjeńšich narodnych parkow Němskeje. Tu dawa mnoho rjanych

hrodow, krasnych wuhladow a wočerstwujaceje přirody. Čuješ so kaž w bajce. Najlěpje pućować móžeš na 116 kilometrow dołhim a najznaćišim pućowanskim puću Sakskeje Šwicy z mjenom „Malerweg“. Znate cile kaž twjerdžizna „Königsstein“, „Pfaffenstein“ abo Bastaja leža na tutym puću. Bastaja je płonina z pěškowca, wot kotrejež maš krasny wuhlad na Saksku Šwicu.

Rododendronowy park Kromola

Blisko Běžeje Wody w Zhorjelskim wokrjesu je jedyn z najrjeńšich parkow Sakskeje - rododendronowy park Kromola (Kromlau). W nim móžeš so derje wuchodźować abo pućować. Highlight tutoho

parka je móst, kiž rěka „Rakotzbrücke“. Wón ma formu połkruha. Hdyž so we wodže špiheluje, nastanje kruh. To je woprawdže krasny napohlad a tuž znaty a sławny motiw za wobrazy.

žórto: <https://www.traveloptimizer.de/sachsen-ausflugsziele/>

- tekst: Jakub Barč -

Jěžik pyta dom

Nazyma so započina a wšitko přińdže k měrej, ptački leća do ćopteje Afriki a tež šmicy so zminu. Za mnohich zwěrjatow rěka to, zo maja so do spěcha měć. Wo jednym chcu wam džens rozprawjeć, a to je naš jěžik. Jěžik móže hać

na 30 cm narosć, hać do 1500 gramow wažic a docpěje starobu do někak sydrom lět. Najradšo jě wón insekty, šlinki a wački. Wón chodži najradšo sam po nocach a ma kruty teritorij. Jěžika spóznajemy na kačičikach, z kotrymiž so napřećo njeprěćelam, kaž šwincam abo sowam, wobara. Cyłkownje ma mjez 5000 do 7000 kačičikow. Wone su poprawom włosy z rohatym powjerchom. Tutón kačaty kožuch jeho pak derje ćopteho njedžerži. Tohodla poda so w nazymje do džěta a natwari sej borto za zymski spar, kotryž traje někak hać do měrca. Rady pyta sej za to kerki, drjewowe składy abo małe prózdnjeńcy. Swoju zymsku bydlensku stwu wutyka sej z lisćom. Jeho ćětowe funkcije wón za čas zymskeho spara redukuje, zo njeby přewjele energije přetrjebał. Kak móžeš jěžikej w zymje pomhać? Lisćowa hromada w zahrodže je za njeho twarski material a móže sej tam dosć picy namakać. Pohladajće tola raz do wašeje zahrody.

žórto: <https://www.deutschewildtierstiftung.de/wildtiere/igel>

- tekst: Milan Borška -

INFORMACIJE – TERMINY – WŠELČIZNY

01. winowca	regionalne powołanske wiki
04. winowca	sportowy dzeń
wot 07. do 18. winowca	nazymske prózdniny
29. winowca	staršiske rěčne hodžiny
31. winowca	dzeń reformacije
01. nazymnika	wariabelny swobodny dzeń

zbytne wobrazy: www.pixabay.de